

การพัฒนารูปแบบการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่มีคุณภาพ

A Development of Moderate Class More Knowledge Model to the Quality

ธีระพงษ์ สมเขายใหญ่

Teeraphong Somkhaoyai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Email: teeraphong2514@gmail.com

Received March 22, 2022; Revised June 18, 2022; Accepted July 15, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และ 3) เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ คือ การพัฒนาสมอง การพัฒนาจิตใจ การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ และการพัฒนาสุขภาพ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหาการทำงานเป็นทีม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข และ 3) รูปแบบที่นำเสนอมีองค์ประกอบหลักเป็นไปตามแนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 3 องค์ประกอบ คือ การส่งเสริมสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการควบคุมคุณภาพเป็นรูปแบบที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่ามีเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินการเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การจัดการเรียนรู้; คุณภาพผู้เรียน

Abstract

This article aimed to 1) study "moderate class, more knowledge"; 2) develop a learning management model "moderate class, more knowledge"; and 3) propose a learning management model "moderate class, more knowledge" to develop quality the learner. This research was mixed methods. Data collection were document analysis, content analysis, questionnaire, interview, focus group, descriptive statistics percentage, frequency, average, standard deviation, and content analysis and conclude questionnaire by focus group.

The research was found as follows: 1) learning management "moderate class, more knowledge" was at a high level; 2) the learning management model consists of the activities of "moderate class, more knowledge." The 4 Hs were brain development (head), mental development (heart), skill development (hand) and physical development (health). The learning activities increase critical thinking, life skills, problem-solving skills, and teamwork. The activities support child-centered learning, active learning, constructing knowledge by self and learning with happiness; and 3) The model based on the learning management model "moderate class, more knowledge" consists of 3 main components: enhancing and supporting learning activities and quality control. The professors' focus group guidelines for assessing the model were suitability, possibility, and usefulness. The result implies the development of the learner.

Keywords: Development of a model; Learning management; Quality of the learner

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาภายในเวลา 14.30 น. ส่วนเวลาหลังจากนั้นให้จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยมีแนวการดำเนินงาน คือ ส่งเสริม สนับสนุน สร้าง ความเข้าใจในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ปรับโครงสร้างเวลาเรียนและจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสม เลือกกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัด ของผู้เรียน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุน สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก กับติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ (Office of the Basic Education Commission, 2015) และดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีผลการปฏิบัติที่แตกต่างกันไปและหากมีแนวทางหรือรูปแบบปฏิบัติที่ชัดเจนย่อมเกิดผลสำเร็จ สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับการยอมรับ (Phumphongkhochasorn

et al., 2021) ดังที่ผลการวิจัยที่ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ด้านการ ติดต่อสื่อสาร การควบคุมประเมินผล ความพร้อมของทรัพยากร และการทำงานเป็นทีม ซึ่งมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 69.40 (Tanikan et al., 2018)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 133 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 23,714 คน และโดยสภาพ ข้อมูลนักเรียนพบว่า ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของนักเรียนยากจน จำนวน 16,208 คน ในด้านสภาพปัญหา การจัดการเรียน มีกลุ่มนักเรียนที่เป็นนักเรียนพิการเรียนรวม จำนวน 1,754 คน โดยในจำนวนนี้ส่วนใหญ่คือจำนวนถึง 1,376 คน มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากข้อมูลสภาพการอ่านการเขียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีการอ่านอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 5.30 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีการอ่านอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 5.13 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีการอ่านอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 4.69 (Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4, 2020)

บทความนี้นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เพื่อหาวิธีการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาที่ครูผู้สอนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติในการจัดกระบวนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายของนโยบายที่ได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
3. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาและศึกษาข้อมูลก่อนที่จะนำไปสู่ค้นคว้างานวิจัยต่อไป ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

แนวนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ลดเวลาเรียน หมายถึง การลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้อัตนศึกษาที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาใบความรู้ให้อ้อยลง ส่วนเพิ่ม

เวลารู้ หมายถึง การเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข จากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น และการบริหารจัดการเวลาเรียน หมายถึง การจัดสัดส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลง และเพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น (Hague & Payton, 2010) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ ความถนัด และความต้องการ ได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีม และมีความสุขในการเรียนรู้ (Kingsai et al., 2021)

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่โรงเรียนสามารถจัดได้อย่างหลากหลาย เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และกระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง เพราะมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง (Inngam & Chanawongse, 2019) กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นนั้นเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ ทั้งปฏิบัติด้วยตนเองหรือปฏิบัติเป็นกลุ่ม เป็นทีม โดยการปฏิบัติกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะนักเรียนห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคม ให้นักเรียนได้เรียนรู้จะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทย (Office of the Basic Education Commission, 2015)

คุณภาพการจัดการศึกษา

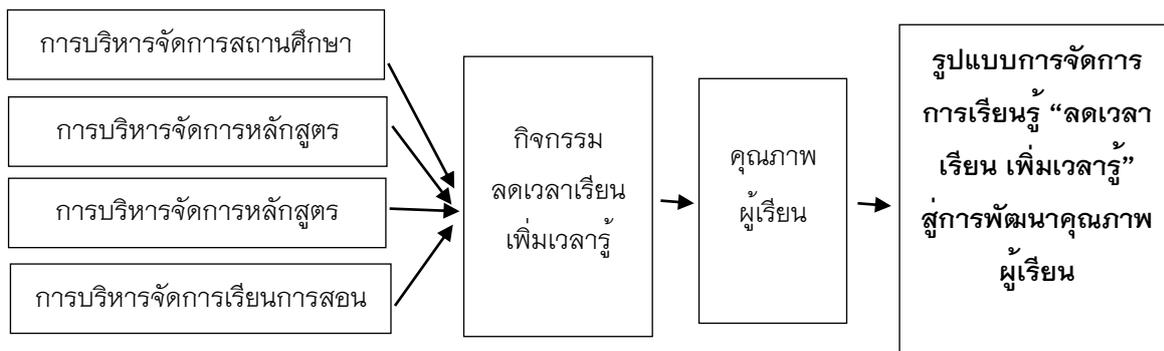
คุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการทั้งหมดที่นักเรียนจะได้รับการศึกษา ในด้านการจัดการต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของการใช้เวลา การใช้เงินและบุคลากร และพิจารณาผลผลิตของการศึกษา หรือคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรและความคาดหวังของสังคม นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการ นั่นคือ การให้นักเรียนได้เรียนอย่างสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตน (Kaewdaeng, 1999) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ในการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร 2) ความสามารถในการคิดเป็น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็น อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี 5) ความสามารถในการ

ใช้เทคโนโลยี มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสม (Ministry of Education, 2008)

ดังนั้น เพื่อให้เกิดคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญคือคุณภาพผู้เรียน ผู้จัดการศึกษาจึงต้องหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แนวนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นนโยบายที่หลายประเทศใช้มาอย่างได้ผล โดยมีการประยุกต์ให้เหมาะสมบริบทพื้นที่อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ยึดหลักของการศึกษาเป็นหลักในการพัฒนารูปแบบการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 และจากการสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องจากแนวคิดเกี่ยวกับแนวนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี พื้นที่วิจัย คือสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอคือ ขนอม ลิขล ท่าศาลา พรหมคีรี และอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

ประชากรคือ สถานศึกษา จำนวน 142 แห่ง กลุ่มตัวอย่างคือ สถานศึกษา จำนวน 108 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลแห่งละ 3 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในสถานศึกษาที่รับผิดชอบโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รวมผู้ให้ข้อมูล 324 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ตอน คือสถานภาพทั่วไป ระดับการปฏิบัติ และข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ ได้ตรวจสอบความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีความสอดคล้อง 0.8 ขึ้นไปทุกข้อ และมีการตรวจสอบความเชื่อมั่น มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมของแบบสอบถามเท่ากับ 0.976 ใช้ศึกษาสภาพการดำเนินการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประชากรคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสถานศึกษา ระดับชั้นเรียน จำนวน 15 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารการศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ จำนวน 1 คน 4) ผู้อำนวยการสถานศึกษาในเขตพื้นที่ จำนวน 3 คน 5) หัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษาในเขตพื้นที่ จำนวน 3 คน 6) ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จำนวน 3 คน เพื่อนำมาร่างรูปแบบ โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และรับเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอรูปแบบการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประชากร จำนวน 9 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน 2) ผู้บริหารการศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน 4) หัวหน้าฝ่ายวิชาการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน 5) ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 1 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบสนทนากลุ่มจากการร่างแนวทาง ในขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ความเห็นรูปแบบจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการ

ขับเคลื่อนนโยบายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.11$) รองลงมา คือด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X}=4.05$) ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.02$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการจัดการการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ที่	สภาพการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	\bar{X}	SD	ระดับ
1	ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย	4.11	0.32	มาก
2	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้ปกครอง	4.02	0.38	มาก
3	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.05	0.37	มาก
4	การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	4.04	0.37	มาก
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.02	0.35	มาก
รวม		4.05	0.27	มาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ดังนี้ 1) กิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ 4 H ได้แก่ (1) การพัฒนาสมอง (Head) (2) การพัฒนาจิตใจ (Heart) (3) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) (4) การพัฒนาสุขภาพ (Health) 2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ 1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหาการทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้อย่างมีความสุข 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม 5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ 6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจาร์ณญาณร่วมกัน ตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี และ 7) จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้การสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนส่งเสริมสนับสนุน ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม และการส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ ส่วนที่ 2 การดำเนินการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 1) การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ การสร้างความตระหนัก 2) การจัดโครงสร้างเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรและจัดตารางสอน 3) การออกแบบกิจกรรม คัดเลือกกิจกรรม และจัดทำรายละเอียดกิจกรรม 4) จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เน้นพัฒนาทักษะทั้ง 4 และ 5) การวิจัย ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรม ส่วนที่ 3 การควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย การนิเทศติดตามการจัดกิจกรรม การประชุม เสวนา ทบทวนและสะท้อนผล และการวิจัยเพื่อประเมินผลและพัฒนา โดยผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่มได้ให้ความเห็นว่ามีเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินการเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพการการจัดการเรียนรู้อัน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นโยบายการจัดการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสถานศึกษา โดยสามารถขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีอิสระส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัด สามารถการบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีความพึงพอใจในการจัดการศึกษา ส่งเสริมและเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ มีส่วนร่วมจัดการศึกษาและการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Borimas et al. (2019) ที่พบว่าการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนบ้านสวนหลวง (รัตนวิจิตรพิทยาคาร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 10 ด้าน โดยเรียงลำดับ คือ การปรับและออกแบบตารางเรียน ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย นิเทศ ติดตาม ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สรุปรายงาน วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จ สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการดำเนินงาน และประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน

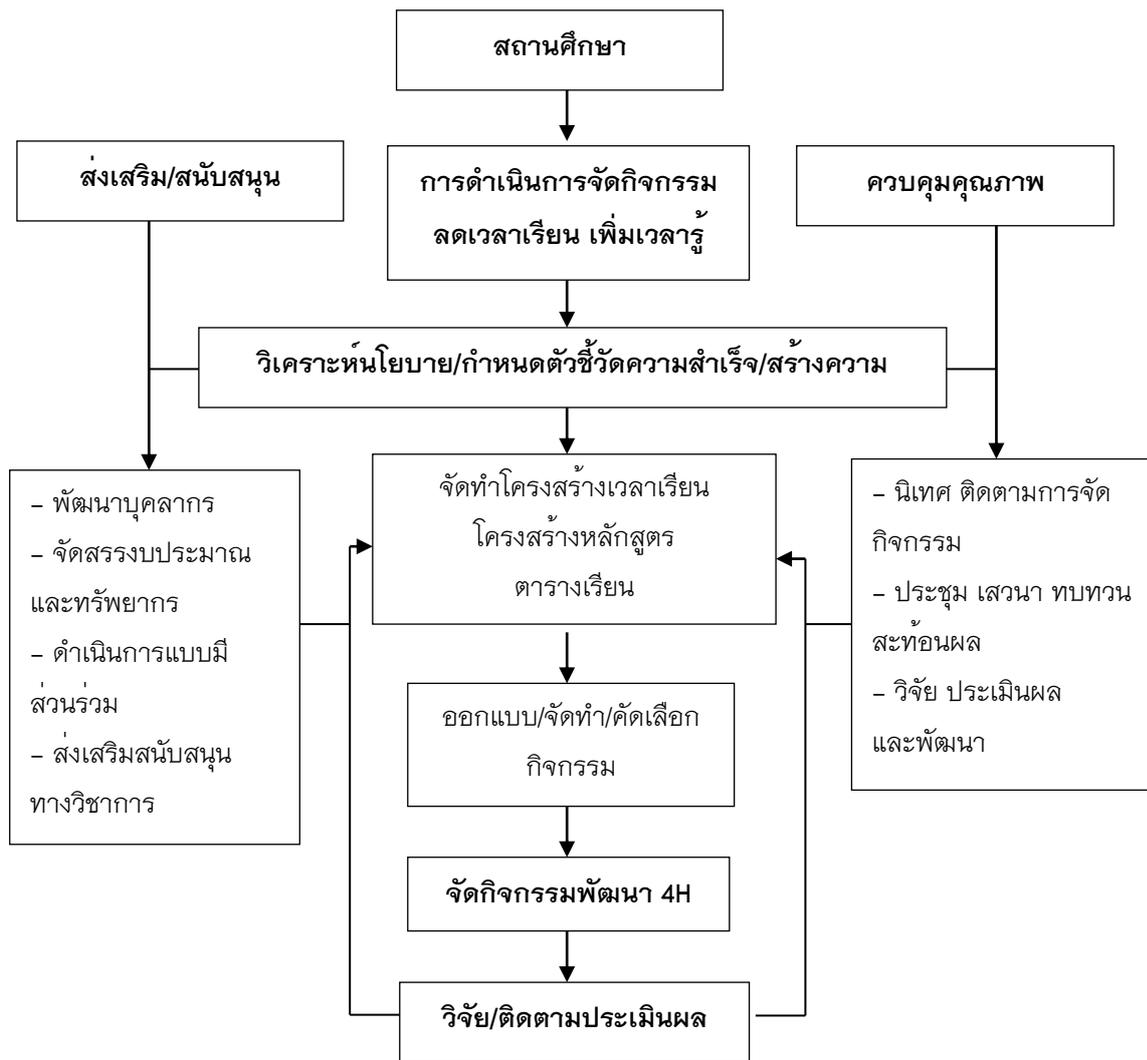
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ 4 H คือ การพัฒนาสมอง (Head) การพัฒนาจิตใจ (Heart) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และการพัฒนาสุขภาพ (Health) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหาการทำงานเป็นทีม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเป้าหมายการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษาและหัตถศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยของ Yudthavee (2019) ที่พบว่ากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยการลดเวลาเรียนภาควิชาการ และการลดเวลาของการจัดกิจกรรม 4 H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง), Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ), Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) และมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Nuangchalem (2017) ที่เสนอว่าครูปรับเปลี่ยนบทบาทให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทการเป็นผู้คอยชี้แนะ หรือ Coach ที่ทำหน้าที่ดูแล คอยให้คำปรึกษา และให้กำลังใจในการเรียน และบทบาทการเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก การออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองของธรรมชาติการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมและลงตัวเปรียบเสมือนการตัดเสื้อผ้าให้ผู้เรียนใส่ตามความเป็นจริง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินการจัดกิจกรรม และการควบคุมคุณภาพ ทั้งนี้มีองค์ประกอบหลักเป็นไปตามแนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่กำหนดไว้ 3 องค์ประกอบ คือ การส่งเสริมสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการควบคุมคุณภาพ (Office of the Basic Education Commission, 2015) ผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tipha et al. (2021) ที่พบว่า แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ มีดังนี้ ด้านการขับเคลื่อนนโยบายผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ร่วมกันวิเคราะห์นโยบาย ประกอบการวางแผนเพื่อกำหนดภาพของความสำเร็จ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูเข้ารับการพัฒนาด้านนวัตกรรม เช่น อบรม สัมมนา เป็นต้น ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำด้านการประสานงาน จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ร่วมมือกับปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามผู้บริหารสถานศึกษาทำงานร่วมกับหลายฝ่ายในการนิเทศ ประชุมชี้แจง สร้างเกณฑ์ การนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงานผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกับคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สะท้อนผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนปัญหา

อุปสรรคและแนวทางแก้ไข ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุงผู้บริหารสถานศึกษา เน้นย้ำส่งเสริมนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้การสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนส่งเสริมสนับสนุน ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม และการส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ ส่วนที่ 2 การดำเนินการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 1) การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ การสร้างความตระหนัก 2) การจัดโครงสร้างเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรและจัดตารางสอน 3) การออกแบบกิจกรรม คัดเลือกกิจกรรม และจัดทำรายละเอียดกิจกรรม 4) จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เน้นพัฒนาทักษะทั้ง 4 และ 5) การวิจัย ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม ส่วนที่ 3 การควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย การนิเทศติดตามการจัดกิจกรรม การประชุม เสนวนา ทบทวนและสะท้อนผล และการวิจัยเพื่อประเมินผลและพัฒนา สามารถแสดงได้ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1) การดำเนินการยังพบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองยังมีน้อย สถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมากขึ้น
- 2) สถานศึกษาควรส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้
- 3) สถานศึกษาควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน ส่งเสริมเทคโนโลยี สารสนเทศ ประกอบด้วย อิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

4) โรงเรียนควรมีการจัดการเรียนฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การทำงานกลุ่มและทักษะการตัดสินใจที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับ สถานศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น

2) ควรศึกษากลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียน

References

- Gultainsin, T., & Panich, A. (2018). Factors affecting the successful implementation of moderate class more knowledge policy in schools under Petchaburi Primary Educational Area Office 2. *Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11(3)*, 1557–1574.
- Kaewdaeng, R. (1999). *Quality assurance: Everyone can do it easily*. Wattanapanich.
- Kaewthongyai, Y. (2019). management model of moderate class, more learning policy in schools under office of primary educational service area. *Journal of MCU Nakhondhat, 6(2)*, 943–959.
- Kingsai, K., Srihasat, K., & Tirakanant, S. (2021). A study of digital survival skills of Matthayom Sueksa six students. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences, 4(2)*, 678–693.
- Hague, C., & Payton, S. (2010). *Digital literacy across the curriculum*. Future lab.
- Inngam, S., & Chanawongse, A. (2019). Development of a system for effective early childhood education in schools under Office of the Basic Education Commission. *Journal of Education, 30(3)*, 160–173.
- Ministry of Education. (2008). *The basic education core curriculum B.E. 2551 (A.D.2008)*. The Agricultural Cooperative Federation of Thailand.
- Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4. (2020). *Educational quality development plan for fiscal year 2020–2022*. Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4.
- Nuangchalerm, P. (2017). Moderate class, more knowledge: Policy to theory and practice. *Prae-wa Kalasin Journal of Kalasin University, 3(1)*, 137–146.

- Office of the Basic Education Commission. (2015). *The administration of moderate class more knowledge*. The Agricultural Cooperative Federation of Thailand.
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, P. S., Suwannaprteep, T., & Phoomparmarn, U. (2021). National Educational Standards and the Improvement of Thai Education System with World Class. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(1), 75–86.
- Pumma, T., & Sichomphoo, C. (2021). Guidelines for project management moderate class more knowledge active learning model of school administrators in school group 6 Naresuan under the Phitsanulok primary educational service area office 1. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(10), 50–64.
- Wongcharoen, B., & Tiacharoen, S. (2019). The administration of “Moderate Class More Knowledge” in Bansuanluang (Rattanawichittayakan) School. *Journal of Educational Administration Silpakorn University*, 9(1), 101–114.